

EUROOPA KOHTU OTSUS

14. detsember 1971¹

[...]

Kohtuasjas 7/71,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigusnõunik J. P. Delahousse, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o komisjoni õigusnõunik Émile Reuter, 4 boulevard Royal,

hageja,

versus

Prantsuse Vabariik, esindaja: erakorraline ja täievoliline suursaadik R. Sivan, keda abistavad täievoliline minister G. de Lacharrière ja Commissariat à l'énergie atomique'i (aatomienegiakomisjon) rahvusvaheliste suhete direktori asetäitja Petit, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Prantsuse suursaatkond, 19-21 rue Notre-Dame,

kostja,

mille esemeks on tuvastada, et Prantsuse Vabariik ei ole täitnud Euroopa Aatomienegiaühenduse asutamislepingust tulenevaid kohustusi, keeldudes nimetatud asutamislepingu II jaotise 6. peatüki sätete kohaldamisest,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed J. Mertens de Wilmars (ettekandja) ja H. Kutscher, kohtunikud A. M. Donner, A. Trabucchi, R. Monaco ja P. Pescatore, kohtujurist: K. Roemer, kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

OTSUSE

[...]

Põhjendused

¹

Hagiga, mis saabus kohtu kantseleisse 11. märtsil 1971. aastal, algatas komisjon Euroopa Kohtus EURATOMi asutamislepingu artikli 141 alusel menetluse, et tuvastada, et Prantsuse Vabariik ei ole täitnud nimetatud asutamislepingu II jaotise 6. peatükist tulenevaid kohustusi, keeldudes esitamast komisjonile asutamislepingu artiklis 70 nimetatud aastaaruandeid, sõlmides tarneagentuuri teadmata kokkuleppeid lõhustuvate

¹ Kohtumenetluse keel: prantsuse.

erimaterjalide impordiks Saksamaa Liitvabariigist, Kanadast ja Itaaliast ning nende tarnimiseks Itaaliasse ja keeldudes lõpuks agentuuri teavitamast Lõuna-Aafrikast imporditud uraani töötlemist puudutava lepingu olemasolust ning kõnealuse tarne esemeks olevatest kogustest.

Vastuvõetavus

² Prantsuse Vabariigi valitsus vaidlustab hagi vastuvõetavuse ja väidab, et see on esitatud aegunult.

³ Prantsusmaa valitsus märgib, et alates 1965. aastast on ta järjekindlalt avaldanud arvamust, et asutamislepingu 6. peatüki sätteid, mida ta on väidetavalt rikkunud, on kehtivuse kaotanud ning hiljem ta on tegutsenud üksnes kooskõlas selle arvamusega.

⁴ Tema arvates ei saa komisjon 1971. aastal vaidlustada Euroopa Kohtus olukorda, mis on kestnud alates 1965. aastast ning mille olemasolust on komisjon sellest ajast saadik teadlik.

⁵ Asutamislepingu artiklis 141 sätestatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi esitamiseks ei ole kindlaksmääratud tähtaega, kuna oma olemuse ja eesmärgi tõttu on komisjonil selles menetluses volitus valida võimalike rikkumiste lõpetamiseks kõige sobivamad vahendid ja tähtajad.

⁶ Asjaolu, et komisjon esitas hagi palju hiljem, ei saa kaasa tuua jätkuva rikkumise õiguspäraseks muutumist.

⁷ Lisaks tuvastati vaidlusaluste tehingute olemasolu komisjoni esitatud vaidlustamata väite kohaselt alles palju hiljem, peamiselt 1968. aastal läbi viidud uurimiste tagajärjel.

⁸ Komisjon teavitas Prantsusmaa Commissariat à l'énergie atomique'i 24. aprillil 1969. aastal talle teadaolevatest faktidest ning algatas 12. märtsil 1970. aastal artikli 141 alusel menetluse, paludes Prantsusmaa valitsusel esitada oma märkused komisjoni poolt täpselt välja toodud erinevate rikkumiste kohta.

⁹ Prantsusmaa valitsuse väitel on hagi vastuvõetamatu seetõttu, et see kujutab endast menetluse kuritarvitamist.

¹⁰ 1965. aasta jaanuaris tekkinud olukord, mille põhjustas asjaolu, et nõukogu ei olnud kinnitanud asutamislepingu 6. peatüki sätteid ega võtnud vastu uusi sätteid, oleks pidanud esile kutsuma tegevusetushagi esitamise nimetatud institutsiooni vastu.

¹¹ Prantsusmaa valitsus väidab veel, et esitades selle asemel liikmesriigi vastu kohustuste rikkumise hagi, soovib komisjon, et otsustataks, „et 6. peatükk, olgugi et nõukogu seda ei kinnitanud, on jätkuvalt kohaldatav”, kuigi vaja oleks hoopis „tugevdada asutamislepinguga nõukogule pandud tegutsemise kohustust”.

¹² Asjaolu, et nõukogu ei ole jõudnud otsusele küsimuses, kas 6. peatüki sätteid tuleb pärast 31. detsembrit 1964 kinnitada või teistsuguse tarnesüsteemiga asendada, ei saa takistada komisjoni tagamast nende sätete järgimist, mida ta peab endiselt jõus olevaks.

¹³ Sellest tuleneb, et kui liikmesriigid olid kõnealusel perioodil kohustatud täitma asutamislepingu 6. peatüki sätteid – selle suhtes peab kohus tegema otsuse alljärgnevalt – soovitakse hagi, mis on esitatud tuvastamaks, et liikmesriik ei ole täitnud kõnealustest

sätetest tulenevaid kohustusi, tagada asutamislepingu kohaldamine ning selline hagi ei saa kujutada endast menetluse kuritarvitamist.

14 Lõpuks, vastuväide, et komisjon soovib mõjutada nõukogu tulevase arutelusid, ei ole asjakohane.

15 Hagi on vastuvõetav.

Põhiküsimus

a) EURATOMi asutamislepingu artikli 76 tõlgendamine

16 Kostja väidab kõigepealt, et asutamislepingu artikli 76 teise lõigu kohaselt – mis ilmneb eelkõige kõnealuses lõigus sõna „pärast” kasutamisest – ning pidades silmas, et nõukogu ei olnud 31. detsembril 1964 ega mõistliku aja jooksul pärast kõnealust kuupäeva 6. peatüki sätteid kinnitanud ega uusi sätteid vastu võtnud, on kõnealused sätted kehtivuse kaotanud.

17 Sellest lähtuvalt ei saa nende kohaldamata jätmise kujutada endast liikmesriigi kohustuse rikkumist artikli 141 tähenduses.

18 Asutamislepingu sätete kehtivuse kaotamist ei saa eeldada.

19 Liikmesriigid leppisid kokku, et loovad tähtajatu ühenduse, mille alalistel institutsioonidel on reaalsed volitused, mis tulenevad liikmesriikide suveräänsuse piiramisest ehk riikide pädevuse üleandmisest ühendusele.

20 Järelikult saaks selliselt antud volitusi ühenduselt tagasi võtta või neid puudutavaid eesmärgi tagasi liikmesriikide pädevusse anda üksnes asutamislepingu selgesõnalise sätte kohaselt.

21 Artikkel 76 ei ole oma ulatuselt selline säte.

22 Selles 6. peatüki lõpus asetsevas sättes kehtestatakse ühenduse institutsioonidele artikli 2 punktis d pandud üldine kohustus tagada maakide ja tuumkütuse korrapärane ja õiglane tarnimine kõikidele kasutajatele ning sätte täpne eesmärk on võimaldada tarnesüsteemi kohandamist muutuvate oludega ning seetõttu ei saa seda tõlgendada nii, et ühendus jäetakse ilma ühe asutamislepingu eesmärgi saavutamiseks ette nähtud abinõudest.

23 Isegi siis, kui nõukogu hoidub artikli 76 teise lõigu kohaste volituste kasutamisest, eesmärgiga kohandada nimetatud peatüki sätteid kogemusi silmas pidades, ei saa katkestada sidemeid, mille sõlmimise liikmesriigid on omavahel kokku leppinud, ega lõpetada neist igapäevase tulenevaid kohustusi.

24 Tunnistades 6. peatüki tervikuna kehtivuse kaotamiseks, ilma et samaaegselt oleksid jõustunud uued sätted, nõustutaks järjepidevuse katkemisega valdkonnas, kus asutamislepingu ja eriti selle artikli 2 kohaselt on ette nähtud ühtse poliitika elluviimine.

25 Kuigi artikli 76 sätete sõnastusest ilmneb, et nõukogu ja komisjon võivad seitsme aasta pärast esitada kogemuste põhjal vajalikuks osutada võivaid muudatusettepanekuid või kinnitada algsed sätted, ei viita sõnastus kuidagi sellele, et nende volituste kasutamata

jätmise ja vanade sätete kohese või teatud aja möödudes saabuva kehtetuse vahel oleks mis tahes seos.

26 Artikkel 76 ei sisalda selgesõnalist sätet, et ühendus vabastatakse talle artikli 2 kohaselt pandud ülesannetest, ega seda, et need ülesanded tuleks anda tagasi liikmesriikide pädevusse.

27 Samuti ei saa nõustuda vastuväitega, et kõnealuste sätete jõus hoidmine tähendaks nimetatud sätete kinnitamist sellisel kujul ja selliste meetoditega, mis erinevad artikli 76 teises lõigus selgesõnaliselt sätestatud meetoditest, muutes kõnealuse lõigu üleliigseks.

28 Seni, kuni tehakse otsus olemasolevate sätete püsivaks muutmiseks või nende asendamiseks uute sätetega, säilitatakse 6. peatüki sätted vaid ajutiselt, nii et neid võiks igal hetkel asendada uute, teistsuguse tarnesüsteemi loovate sätetega.

29 Asutamislepingu artiklil 76 põhinev väide tuleb niisiis tagasi lükata.

b) Väidetavate rikkumiste faktiline esinemine

30 Komisjon kaebab ennekõike selle üle, et alates 1965. aastast ei ole kostja esitanud komisjonile asutamislepingu artiklis 70 sätestatud aastaaruandeid.

31 Prantsusmaa valitsus väidab, et nimetatud artikli alusel esitamisele kuuluv teave avaldatakse igal aastal Commissariat à l'énergie atomique'i aruannetes, mis saadetakse komisjonile.

32 Seejärel on hageja väitnud, et nimetatud aruanded ei „hõlma kogu nõutud teavet”, kuid jätab siiski täpsustamata, mille poolest on Commissariat à l'énergie atomique'i aruannetes sisalduv teave ebapiisav.

33 Euroopa Kohtule esitatud aruannetest ilmneb, et need sisaldavad vähemalt varude otsimise, tootmise ja võimaliku arendamise osas teavet, mis võib komisjoni tema tegevuses aidata.

34 Peale selle ei ole komisjon väitnud, et ta oleks kunagi lisateavet nõudnud.

35 Neil asjaoludel ei võimalda komisjoni poolt esitatud faktid järeldada, et artikli 70 rikkumist.

36 Järgnevalt heidab komisjon ette seda, et kostja valitsus on müünud ja ostnud lõhustuvaid erimaterjale, rikkudes komisjoni valiku- ja ainuõigust sõlmida selliseid tarnelepinguid, ning et ta ei ole teavitanud agentuuri Lõuna-Aafrikast pärit uraani töötlemist käsitlevast lepingust.

37 Kuna Prantsusmaa valitsus ei ole vaidlustanud seda, et väidetavaid tehinguid on tehtud agentuuri teadmata, tuleb tõendada, et agentuuri eelisõigusi ei ole järgitud.

c) Muud asjaolud, mis võivad välistada liikmesriigi kohustuste rikkumise

38 Seejärel väidab Prantsusmaa valitsus, et isegi kui 6. peatüki sätted on kehtivad, on neid alati kohaldatud vaid formaalselt ja ilma tegeliku mõjuta.

39 Kuna väidetav kohustuste rikkumine puudutab peamiselt lõhustuvate erimaterjalide ostu või müüki, väidab kostjaks olev valitsus, et ühenduse põhitarניה peaaegu monopolne seisund

on takistanud selles valdkonnas pakkumise ja nõudluse tasakaalustamist, samas kui just tasakaalustamine õigustab agentuuri valikuõigust ja ainuõigust sõlmida tarnelepinguid.

40 Ei ole kahtlust, et lõhustuvate erimaterjalide turu ülesehituse tõttu ei ole pakkumise ja nõudluse tasakaalustamine agentuuri sekkumise abil toonud kõnealuse perioodi jooksul kaasa turuhinna fikseerimist.

41 Sellest siiski ei järeldu, et agentuuri sekkumine kõikide kasutajate nimel tegutseva ühenduse organina ei aitaks enam kaasa asutamislepingu eesmärkide saavutamisele.

42 Nimetatud sekkumine, eelkõige 8. novembril 1958. aastal sõlmitud EURATOMi ja Ameerika Ühendriikide vahelise koostöökokkuleppe raames, kindlustab erinevatest liikmesriikidest pärit kasutajatele võrdse juurdepääsu lõhustuvatele erimaterjalidele.

43 Igal juhul sellest, et turutingimused võivad antud perioodi jooksul muuta asutamislepingus sätestatud tarnesüsteemide kasutamise vähem vajalikuks, ei piisa nimetatud süsteemidega seotud sätetelt kohustuslikkuse võtmiseks.

44 Lõpuks väidab Prantsusmaa valitsus, et kui nõukogu ei tee asutamislepingu artiklis 76 sätestatud seitsmeaastase perioodi lõpus ühtegi otsust, luuakse sellega ebakindel õiguslik olukord, sest 6. peatüki sätete jõus hoidmine on kõnealuse artikli 76 teise lõigu võimalikke erinevaid tõlgendusi silmas pidades muutunud vähemalt ebakindlaks.

45 Peale selle öeldakse, et teisi liikmesriike ei ole mingil moel etteheidetava käitumisega kahjustatud.

46 Neil asjaoludel ei saa Prantsusmaa valitsuse arvates olla tegu kohustuste rikkumisega artikli 141 tähenduses.

47 Kohustuste rikkumist ei ole võimalik põhjendada tuginedes liikmesriigi ebakindlale õiguslikule olukorrale, mille vastu pakub asutamisleping talle tegutsemisvahendi.

48 Ühelt poolt pidanuks artikliga 192 pandud üldine koostöökohustus ajendama kostjat lõpetama seda ebakindlust, millele ta tugineb, kasutades tegutsemisvahendeid, mis on talle antud asutamislepinguga, mis annab, eelkõige artiklis 148, igale huvitatud riigile õiguse esitada hagi nõukogu tegematajätmist korral.

49 Teisalt pakub liikmesriigi rikkumismenetlus erinevate tõlgenduste korral võimaluse liikmesriikidele pandud kohustuste täpse ulatuse kindlaksmääramiseks.

50 Lõpuks ei seata artiklis 141 rikkumismenetluse tingimuseks teistele liikmesriikidele kahju tekitamist.

51 Järelikult tuleb väide tagasi lükata.

Kohtukulud

52 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud.

53 Kostja on kohtuvaidluse põhiküsimuses kaotanud.

Lähtudes esitatud põhjendustest,
võttes arvesse menetlusdokumente,
kuulanud ära ettekandja-kohtuniku ettekande,
kuulanud ära pooled;
kuulanud ära kohtujuristi ettepaneku,
võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 52, 55, 57, 64, 70, 75, 76 ning 141, 148 ja 192,
võttes arvesse protokollil Euroopa Aatomienergiaühenduse Kohtu põhikirja kohta,
võttes arvesse Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorda,

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1. Sõlmides tarneagentuuriga konsulteerimata lepinguid 3555 kg Kahli keskusest pärit 1,15-protsendiliseks rikastatud uraani impordiks, Kanadast pärit plutooniumi impordiks, *Ente nazionale per l'energia elettrica*'lt pärit 116 kg plutooniumi impordiks ning umbes 2000 kg 4,7-protsendiliseks rikastatud uraani tarnimiseks *Comitato nazionale per l'energia nucleare*'le ning

jättes tarneagentuurile teatamata Lõuna-Aafrikast imporditud uraani töötlemist käsitleva lepingu olemasolust ning kõnealuse tarne esemeks olevatest kogustest,

ei ole Prantsuse Vabariik täitnud Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu II jaotise 6. peatükist, eriti artiklitest 52, 55, 57, 64 ja 75 tulenevaid kohustusi.

2. Jätta ülejäänud hagi rahuldamata.

3. Jätta kohtukulud kostja kanda.

Lecourt Mertens de Wilmars Kutscher
Donner Trabucchi Monaco Pescatore

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 14. detsembril 1971 Luxembourgis.

Kohtusekretär
A. Van Houtte

President
R. Lecourt